

Zwolseweg 381-383
te Wenum Wiesel
rapport 2508

Zwolseweg 381-383 te Wenum Wiesel, gemeente Apeldoorn

Een Bureauonderzoek

J. Holl

Colofon

ADC Rapport 2508

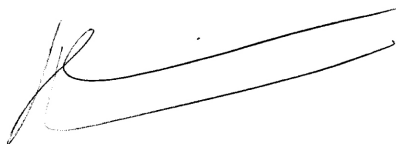
Zwolseweg 381-383 te Wenum Wiesel, gemeente Apeldoorn
Een Bureauonderzoek

Auteur: J. Holl

In opdracht van: Buro Hoogstraat bv

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 6 december 2010
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.
ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
J. Huizer

ISBN 978-94-6064-499-3

ADC ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
2 Doelstelling en vraagstelling	7
3 Methodiek bureauonderzoek	7
4 Resultaten bureauonderzoek	8
4.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik	8
4.2 Beschrijving huidig gebruik	8
4.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen	8
4.4 Beschrijving van bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke waarden	9
4.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)	11
5 Conclusies	11
6 Aanbeveling	11
Literatuur	12
Geraadpleegde websites	12
Lijst van afbeeldingen en tabellen	12

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Apeldoorn
Plaats:	Wenum Wiesel
Toponiem:	Zwolseweg 381/383
Kadastrale gegevens:	Apeldoorn, sectie D, nrs. 7733 & 7734
Kaartblad:	33B
Oppervlakte plangebied	1 ha
Coördinaten:	NW: (193.484, 474.024) NO: (193.608, 474.024) ZO: (193.608, 473.915) ZW: (193.484, 473.915)
Bevoegde overheid:	Gemeente Apeldoorn
Deskundige namens de bevoegde overheid:	Mevr. M. Parlevliet
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	42860/42861
ADC-projectcode:	4121010
Periode van uitvoering:	Oktober 2010
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

---

Samenvatting

In opdracht van Buro Hoogstraat bv heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Zwolseweg 381-383 in Wenum Wiesel (gemeente Apeldoorn). In het plangebied zal nieuwbouw plaatsvinden. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een projectprocedure ten behoeve van een wijziging in het bestemmingsplan en was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Vanwege de ligging in een nat, laag gelegen gebied en vanwege de naar verwachting lemige bodem, was het plangebied in het verleden ongunstig voor bewoning. Ook zijn op het oude kaartmateriaal geen aanwijzingen gevonden voor bewoning in de Nieuwe Tijd. Vandaar dat in het plangebied geen archeologische resten verwacht worden. Volgens de beleidsadvieskaart van de gemeente Apeldoorn geldt voor gebieden met een lage verwachting, dat bij bodemingrepen groter dan 1000 m² en dieper dan 50 cm archeologisch onderzoek nodig is. In het plangebied zal slechts 450 m² verstoord worden. Deze argumenten leiden ertoe dat geadviseerd wordt geen nader onderzoek uit te voeren.

ADC ArcheoProjecten adviseert daarom, in overleg met mevr. M. Parlevliet (gemeentelijk archeoloog, gemeente Apeldoorn), om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Bij het aantreffen van deze waarden dient hiervan, conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988, melding gemaakt te worden bij de minister. Binnen de gemeente Apeldoorn dient in de praktijk deze melding plaats te vinden bij de Sectie Archeologie van de Gemeente Apeldoorn (Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling, Afdeling Stedebouw & Cultuurhistorie).

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	1500 - heden
Middeleeuwen:	450 - 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	12 voor Chr. - 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	800 - 12 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	5300 - 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	8800 - 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	300.000 - 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding

In opdracht van Buro Hoogstraat bv heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Zwolseweg 381-383 in Wenum Wiesel (gemeente Apeldoorn). In het plangebied zal nieuwbouw plaatsvinden. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een projectprocedure ten behoeve van een wijziging in het bestemmingsplan en was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Het bureauonderzoek is uitgevoerd op 11 oktober 2010 door J. Holl (prospector) en J. Huizer (senior prospector)

2 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden, binnen een omschreven gebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Hierin zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn:

- In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
- Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Indien de archeologische waarden niet kunnen worden behouden:

- Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

3 Methodiek bureauonderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek bestaat uit de volgende elf processtappen:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis;
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid;
4. Beschrijven huidig gebruik;
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
8. Opstellen gespecificeerde verwachting;
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek;
10. Afmelden onderzoek bij Archis: overdracht onderzoeksgegevens;
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot.

De processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan processtap 8, de gespecificeerde verwachting wordt opgesteld. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht, indien relevant weergegeven op een kaart.

De resultaten van processtappen 1 tot en met 8 worden behandeld in de paragrafen 3.1 tot en met 3.5. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. De processtappen 10 en 11 hebben betrekking op het voor derden openbaar maken van de resultaten van het bureauonderzoek bij onder meer Archis en het e-Depot.

4 Resultaten bureauonderzoek

4.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied ligt aan de westkant van Wenum Wiesel en heeft een oppervlakte van ca. 1 ha. De exacte locatie is weergegeven in afbeeldingen 1 en 2.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 1000m rondom het plangebied.

In het plangebied is de bouw van een appartementencomplex gepland. In de bestaande kerk zullen appartementen gerealiseerd worden, op de achterkant van het perceel worden eveneens appartementen gebouwd en de huidige woning bij de kerk krijgt officieel een woonfunctie. Ten behoeve van het nieuwe appartementencomplex zal ca. 400 m² worden bebouwd en de uitbreiding aan het woonhuis is ca. 50 m². Naar verwachting worden geen kelders aangelegd en de nieuwbouw zal op staal gefundeerd worden. Hierbij zal de bodem tot 70 à 80 cm -mv vergraven worden.

De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond mogelijk worden aangetast.

4.2 Beschrijving huidig gebruik

Het plangebied is momenteel in gebruik als grasland en tuin. In het plangebied staan een kerk en een woonhuis.

4.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Historische situatie
Oude kaart uit 1748 ¹	Het plangebied ligt ongeveer langs de weg tussen Apeldoorn en Elburg. De precieze ligging van deze weg is echter moeilijk met behulp van deze kaart te bepalen (zie afb. 3). ²
Kadastrale minuut uit 1811-1832 ³	heide
Topografische militaire kaart uit 1830-1850 ⁴	Ter plaatse van het plangebied is geen percelering te zien, waarschijnlijk nog niet ontgonnen heidegebied.
Bonnekaarten uit 1872-1933 ⁵	1872: bouwland, het plangebied bevindt zich op de flank van een heuvel in het Wenumse Veld 1890-1933: weiland, vanaf 1906 loopt een sloot langs het noorden van het plangebied (zie afb. 4)
Oude luchtfoto's ⁶	1938-1950: weiland/akkerland 1963-1983: de kerk met woonhuis was aanwezig 1992-1998: in het zuidwesten van het perceel bevonden zich enkele bijgebouwen 2001: bovenstaande bijgebouwen waren met uitzondering van één gesloopt 2002: dit laatste bijgebouw was ook gesloopt 2004-2010: het bijgebouw dat nu in het zuidwesten van het plangebied staat, was aanwezig, situatie gelijk aan de huidige

Uit het oude kaartmateriaal blijkt dat het plangebied tot in de 19e eeuw in een onontgonnen heidegebied lag. In het derde kwart van de 19^e eeuw is het gebied ontgonnen en tot halverwege de 20^e eeuw was het plangebied in gebruik als bouwland en weiland. Halverwege de 20^e eeuw is de huidige kerk gebouwd. In de jaren '90 hebben nog enkele bijgebouwen in het zuidwesten van het plangebied gestaan, maar deze zijn rond het jaar 2000 gesloopt.

Langs het noorden van het plangebied loopt een sloot, die vanaf 1906 op de Bonnekaarten is aangegeven. Mogelijk was deze al eerder aanwezig, aangezien hier volgens de Bodematlas van de provincie Gelderland een "sprengenbeek" aanwezig is. Dit is een door mensen aangelegde beek. Vanaf hoger gelegen delen met een ondiepe grondwaterstand werd het water via natuurlijke hellingen en dalen

¹ Leenen 1748.

² Mededeling dhr. C. Nieuwenhuize, Archeologische Werkgroep Apeldoorn.

³ <http://www.watwaswaar.nl>

⁴ <http://www.watwaswaar.nl>

⁵ Bureau Militaire Verkenningen 1872, 1890, 1907, 1915 & 1933.

⁶ <http://riviewer.apeldoorn.nl>

naar lager gelegen gebieden geleid, waarbij beken en sprengen ontstonden. Het water werd geleid naar de delen waar het verval groot genoeg was om watermolens aan te drijven. Hiervandaan werd het water weer naar de natuurlijke beken geleid.⁷

In het plangebied is geen milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd. Wel is bodemonderzoek uitgevoerd in de sloot die langs het noorden van het perceel loopt. Hierbij is vastgesteld dat de bodem ter plaatse mogelijk ernstig verontreinigd is, maar het onderzoek was niet uitvoerig genoeg om dit met zekerheid te zeggen.⁸ Gezien het vroegere gebruik als landbouw- en weidegrond en het huidige gebruik is de verwachting dat geen sprake is van ernstige bodemverontreinigingen in het plangebied.

Voor zover bekend hebben in het plangebied geen ontgrondingen plaatsgevonden.⁹

4.4 Beschrijving van bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologie ¹⁰	Fm. v. Bostel met een dek van het Lp. v. Wierden; fluvioperiglaciale afzettingen (leem en zand) met een zanddek
Geomorfologie ¹¹	grotendeels: relatief hooggelegen daluitspoelingswaaierafzettingen en -glooiingen met gooreerdgronden uiterste noorden van het perceel: dalvormige laagte binnen landschap van de daluitspoelingswaaiers
Bodemkunde ¹²	gooreerdgronden in lemig fijn zand met grof zand en/of grind beginnend tussen 40 en 120 cm (pZn23g-III)
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ¹³	ca. 14,5 m +NAP

Het plangebied ligt langs het oosten van de stuwwal van de oostelijke Veluwe. Deze stuwwal is ontstaan in de voorlaatste ijstijd (Saalien, 370.000 tot 130.000 geleden), toen Nederland deels door landijs bedekt raakte. Het landijs breidde zich uit in tongen, die diepe glaciale bekkens uitsleten in de hier aanwezige afzettingen van de Rijn en de Maas. Vóór en aan de zijanten van de ijslob werd dit materiaal omhoog geperst, waarbij de stuwwallen ontstonden.

Onder het landijs werd een grondmorene afgezet, bestaande uit materiaal dat door het landijs vanuit Scandinavië en onderweg is opgenomen van de bovengrond en deels werd fijngeveerd. Door erosie is deze grondmorene op de hellingen van de stuwwallen grotendeels verdwenen, waardoor slechts een dunne strooïng van grind en keien is overgebleven.

Tijdens de laatste ijstijd (Weichselien, 115.000 tot 10.000 jaar geleden) bereikte het landijs Nederland niet. Wel was de bodem permanent bevroren (permafrost). Doordat het water niet kon wegzakken in de bodem, werd in het voorjaar een grote hoeveelheid sneeuwsmeltwater over de oppervlakte afgevoerd vanaf de stuwwal naar lager gelegen gebieden. Hierbij werden zeer brede dalen uitgeslepen, vooral langs het oosten van de Veluwe. Het uiterste noorden van het perceel bevindt zich mogelijk in een dergelijk dal. Het in het dal geërodeerde materiaal werd verderop weer afgezet. Dit daluitspoelingsmateriaal wordt in het plangebied verwacht op een diepte van 40 à 120 cm -mv (Formatie van Bostel). De erosiedalen verloren hun watervoerende functie na het verdwijnen van de permafrost, doordat het water in de bodem kon wegzakken.

In het Midden en Laet Weichselien (vanaf 73.000 jaar geleden) trad veel winderosie op tijdens koude en droge omstandigheden met bijna geen vegetatie. Het hierbij verplaatste zand werd als een dek over een groot deel van het gebied afgezet (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden). De afzetting van dit dekzand is, met een korte onderbreking in het Bølling en Allerød interstadiaal doorgestaan tot in het Holoceen (ca. 10.000 jaar geleden). Naar verwachting is in het plangebied vooral dekzand aanwezig van vóór het Bølling interstadiaal. Dit "Oude Dekzand" kenmerkt zich door een hoger leemgehalte dan het "Jonge Dekzand". Tijdens het Bølling interstadiaal (13.000 tot 12.000 jaar geleden) trad op sommige plaatsen wat bodemvorming op en groeide veen in lager gelegen plaatsen. Tijdens het Allerød interstadiaal (11.800 tot 11.000 jaar geleden) vond een zwakke bodemvorming plaats, waardoor een bleke laag met veel houtskool ontstond. De laag komt echter niet veel voor en is alleen ten oosten van de IJssel soms aanwezig.¹⁴

⁷ Van Es & Opmeer 2005; Willemsse 2006.

⁸ [http://ags.prvgld.nl/gld.atlas/\(S\(bm3zby553qljrovbjwzpubqt\)\)/Default.aspx?applicatie=bodematlas](http://ags.prvgld.nl/gld.atlas/(S(bm3zby553qljrovbjwzpubqt))/Default.aspx?applicatie=bodematlas)

⁹ [http://ags.prvgld.nl/gld.atlas/\(S\(bm3zby553qljrovbjwzpubqt\)\)/Default.aspx?applicatie=bodematlas](http://ags.prvgld.nl/gld.atlas/(S(bm3zby553qljrovbjwzpubqt))/Default.aspx?applicatie=bodematlas)

¹⁰ De Mulder, *et al.* 2003.

¹¹ <http://rivviewer.apeldoorn.nl>

¹² Stichting voor Bodemkartering 1979a.

¹³ <http://www.ahn.nl/viewer>

¹⁴ De Mulder, *et al.* 2003; Stichting voor Bodemkartering 1979b.

In het Holoceen (het huidige tijdvak) warmde het klimaat op. Naar verwachting heeft in deze periode vrijwel geen erosie en sedimentatie plaatsgevonden.

Volgens de bodemkaart komen in het plangebied gooreerdgronden voor. Deze gronden komen in de omgeving van het plangebied vooral voor in Oud Dekzand op grof daluitspoelingsmateriaal tegen de flanken van de stuwwal. Deze gronden hebben een matig tot zeer humeuze, donkergrijze bovengrond van 20 à 40 cm in matig fijn, sterk lemig zand. Hieronder bevindt zich bleekgrijs, roestloos, leemarm tot zwak lemig, fijn zand. Het daluitspoelingsmateriaal, dat meestal op 70 à 90 cm –mv begint, bestaat uit blauwgrijs, leemarm, grof zand met grind (toevoeging ..g).¹⁵

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Bron	Omschrijving
Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)	lage indicatieve archeologische waarde
Cultuurhistorische waardenkaart provincie Gelderland	lage archeologische verwachting
Archeologische beleidsadvieskaart gemeente Apeldoorn	lage trefkans
Archeologische Monumenten Kaart (AMK)	AMK-terrein 12.854
waarnemingen ARCHISII (Archeologisch Informatie Systeem)	42.194, 42.521
vondstmeldingen ARCHISII	geen
onderzoeksmeldingen ARCHISII	geen
KennisInfrastructuur CultuurHistorie (KICH) ¹⁶	geen aanvullende informatie

De ligging van deze waarden is weergegeven in afb. 5.

Op de IKAW, Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Gelderland en de Archeologische Beleidsadvieskaart van de gemeente Apeldoorn geldt een lage archeologische verwachting voor het plangebied. De lage verwachting op de beleidsadvieskaart is op basis van de landschappelijke ligging in een zone met gooreerdgronden in daluitspoelingswaaierafzettingen. Dit zijn natte en laag gelegen gebieden die in het verleden weinig of niet geschikt waren voor bewoning. In de nabijheid van op hogere gronden gelegen vindplaatsen kunnen wel zogenaamde off-site resten worden verwacht.¹⁷

Op een afstand van 550 m ten noordwesten van het plangebied bevindt zich een AMK-terrein van hoge archeologische waarde. Bij de aanleg van een riolering zijn hier, onder een esdek, fragmenten ijzertijdaardewerk en vuursteenafslagen gevonden. De datering van de vuursteenafslagen wordt niet specifiek in Archis gegeven, maar het AMK-terrein heeft een datering van Neolithicum t/m IJzertijd gekregen.¹⁸

Ca. 500 m ten westen van het plangebied is in de jaren '40 van de 20^e eeuw een mogelijke grafheuvel onderzocht door middel van booronderzoek. Hierbij is vastgesteld dat het hier om een opgeworpen heuvel uit de Nieuwe Tijd gaat, die mogelijk is opgeworpen op een reeds bestaande grafheuvel uit het Laat-Neolithicum of de Bronstijd.¹⁹

Ca. 750 m ten noordoosten van het plangebied, op het terrein van de Zwolseweg 542, zijn in de jaren '40 van de 20^e eeuw aardewerkscherven gevonden, waaronder scherven van een urn uit de Late Bronstijd of Vroege IJzertijd. Ook zijn mogelijke sporen van een urngraf aangetroffen, maar dit is niet nader onderzocht.²⁰

Ca. 400 m ten noorden van het plangebied bevindt zich een molencomplex uit de Nieuwe Tijd, waarvan de molen niet meer aanwezig is. Het complex is in 2007 opgeknapt, waarbij funderingen zijn aangetroffen van een 18^e eeuwse landhuis.²¹

Uit historische bronnen is bekend dat in de Nieuwe Tijd ca. 500 m ten zuidwesten van het plangebied een houten toren precies in de zichtlijn van Paleis Het Loo gestaan heeft. De straatnaam Houtentorenweg verwijst nog naar deze toren.²²

¹⁵ Stichting voor Bodemkartering 1979b.

¹⁶ <http://www.kich.nl>

¹⁷ Willemse 2006.

¹⁸ AMK-terrein 12.854; centrumcoördinaat 192.125/474.663

¹⁹ Archis waarnemingsnr. 42.521.

²⁰ Archis waarnemingsnr. 42.194.

²¹ Mededeling dhr. C. Nieuwenhuize, Archeologische Werkgroep Apeldoorn.

²² Mededeling dhr. C. Nieuwenhuize, Archeologische Werkgroep Apeldoorn.

4.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)

Vanwege de ligging in een nat, laag_gelegen gebied en vanwege de naar verwachting lemige bodem, was het plangebied in het verleden ongunstig voor bewoning. Ook zijn op het oude kaartmateriaal geen aanwijzingen gevonden voor bewoning in de Nieuwe Tijd. Vandaar dat in het plangebied geen archeologische resten verwacht worden. Volgens de beleidsadvieskaart van de gemeente Apeldoorn geldt voor gebieden met een lage verwachting, dat bij bodemingrepen groter dan 1000 m² en dieper dan 50 cm archeologisch onderzoek nodig is. In het plangebied zal slechts 450 m² verstoord worden. Deze argumenten leiden ertoe dat geadviseerd wordt geen nader onderzoek uit te voeren.

5 Conclusies

De in de Inleiding gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig en, zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard, datering en waardstelling hiervan?

Het plangebied was in het verleden naar verwachting ongunstig voor bewoning. Op het oude kaartmateriaal zijn geen aanwijzingen voor bewoning aangetroffen. Vandaar dat geen archeologische resten verwacht worden in het plangebied.

In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
n.v.t.

Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?
n.v.t.

Indien de eventuele archeologische waarden niet kunnen worden behouden: Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

Het advies is om geen nader onderzoek uit te voeren.

6 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert, in overleg met mevr. M. Parlevliet (gemeentelijk archeoloog, gemeente Apeldoorn), om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Bij het aantreffen van deze waarden dient hiervan, conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988, melding gemaakt te worden bij de minister. Binnen de gemeente Apeldoorn dient in de praktijk deze melding plaats te vinden bij de Sectie Archeologie van de Gemeente Apeldoorn (Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling, Afdeling Stedebouw & Cultuurhistorie).

Literatuur

- Bureau Militaire Verkenningen**, 1872, 1890, 1907, 1915 & 1933: *Het Loo, blad 393, 1:25.000*.
- Es, E. van & P. Opmeer**, 2005: *Cultuurhistorische analyse Ugchelen.*
- Leenen, W.**, 1748: *Kaart van de Hoge Heerlijkheid van Het Loo.*
- Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhof & Th.E. Wong** (red.), 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten (Geologie van Nederland deel 7).
- Stichting voor Bodemkartering**, 1979a: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, kaartblad 33 West Apeldoorn*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1979b: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000; Toelichting bij de kaartbladen 33 West Apeldoorn en 33 Oost Apeldoorn*. Wageningen.
- Willemse, N.W.**, 2006: *Gemeente Apeldoorn; Een archeologische beleidsadvieskaart*. Amsterdam (RAAP Rapport 1131).

Geraadpleegde websites

<http://archis2.archis.nl>
<http://rivviewer.apeldoorn.nl>
[http://ags.prvgld.nl/gld.atlas/\(S\(bm3zby553qljrovbjwzpubqt\)\)/Default.aspx?applicatie=bodematlas](http://ags.prvgld.nl/gld.atlas/(S(bm3zby553qljrovbjwzpubqt))/Default.aspx?applicatie=bodematlas)
<http://www.ahn.nl/viewer>
<http://www.kich.nl>
<http://www.watwaswaar.nl>

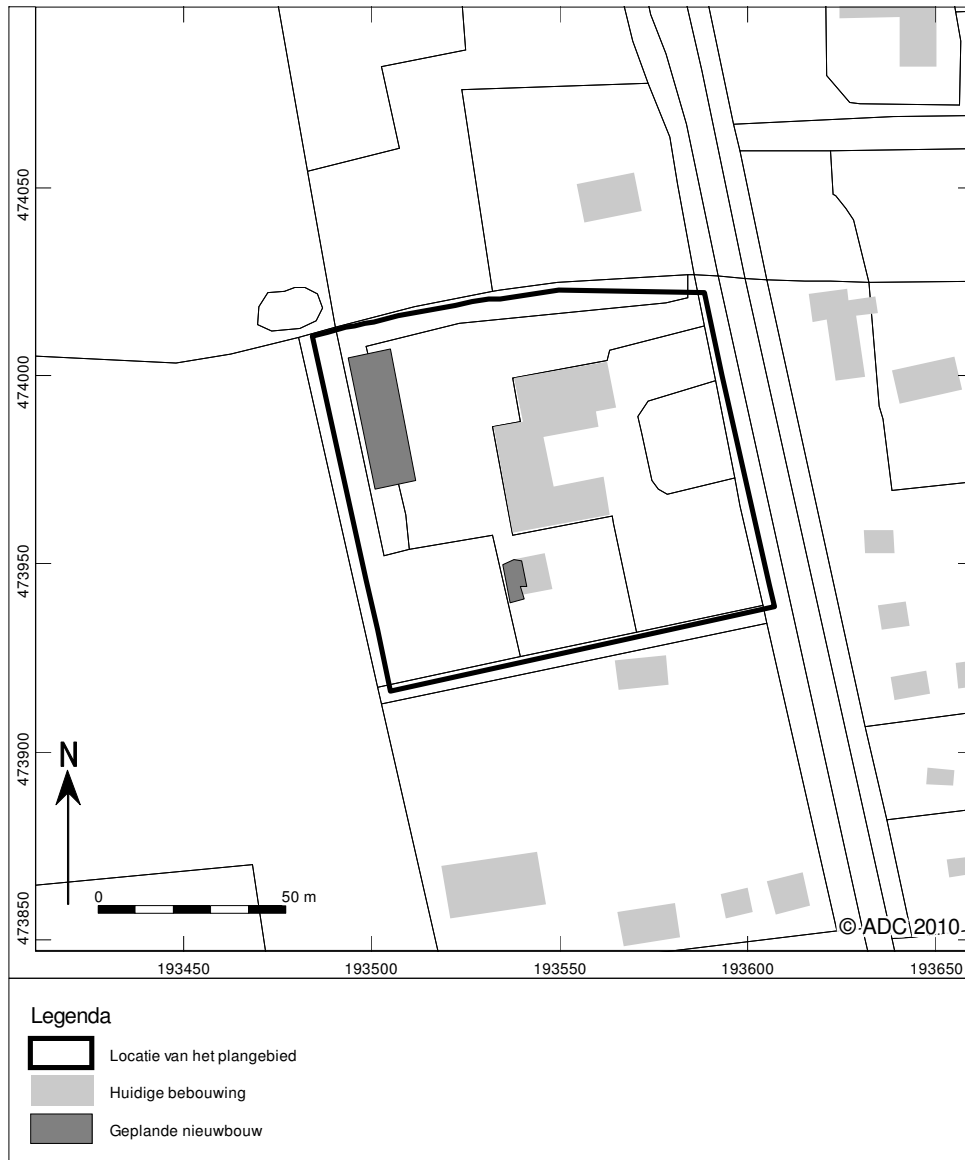
Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Het plangebied op een oude kaart uit 1748
Afb. 4 Het plangebied op de Bonnekaart uit 1907

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

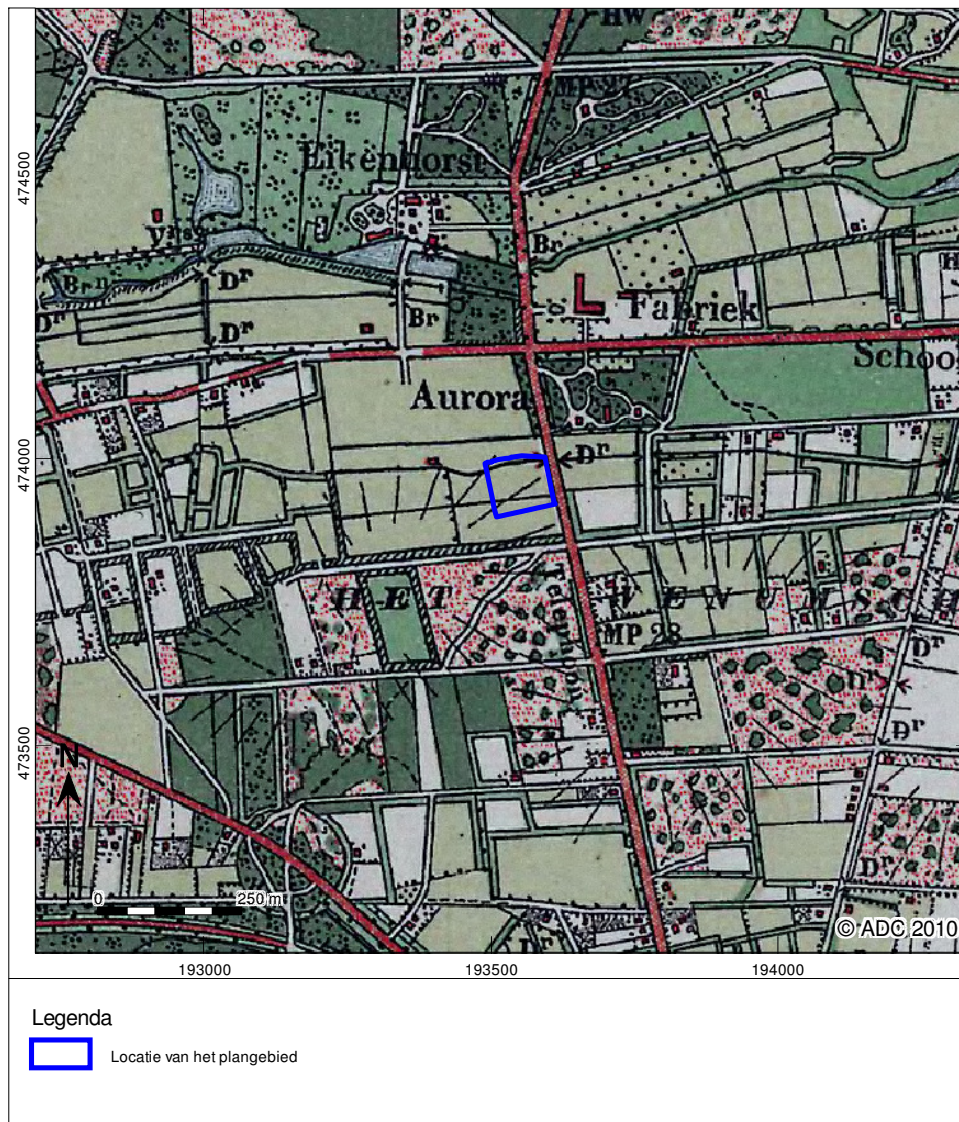
Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

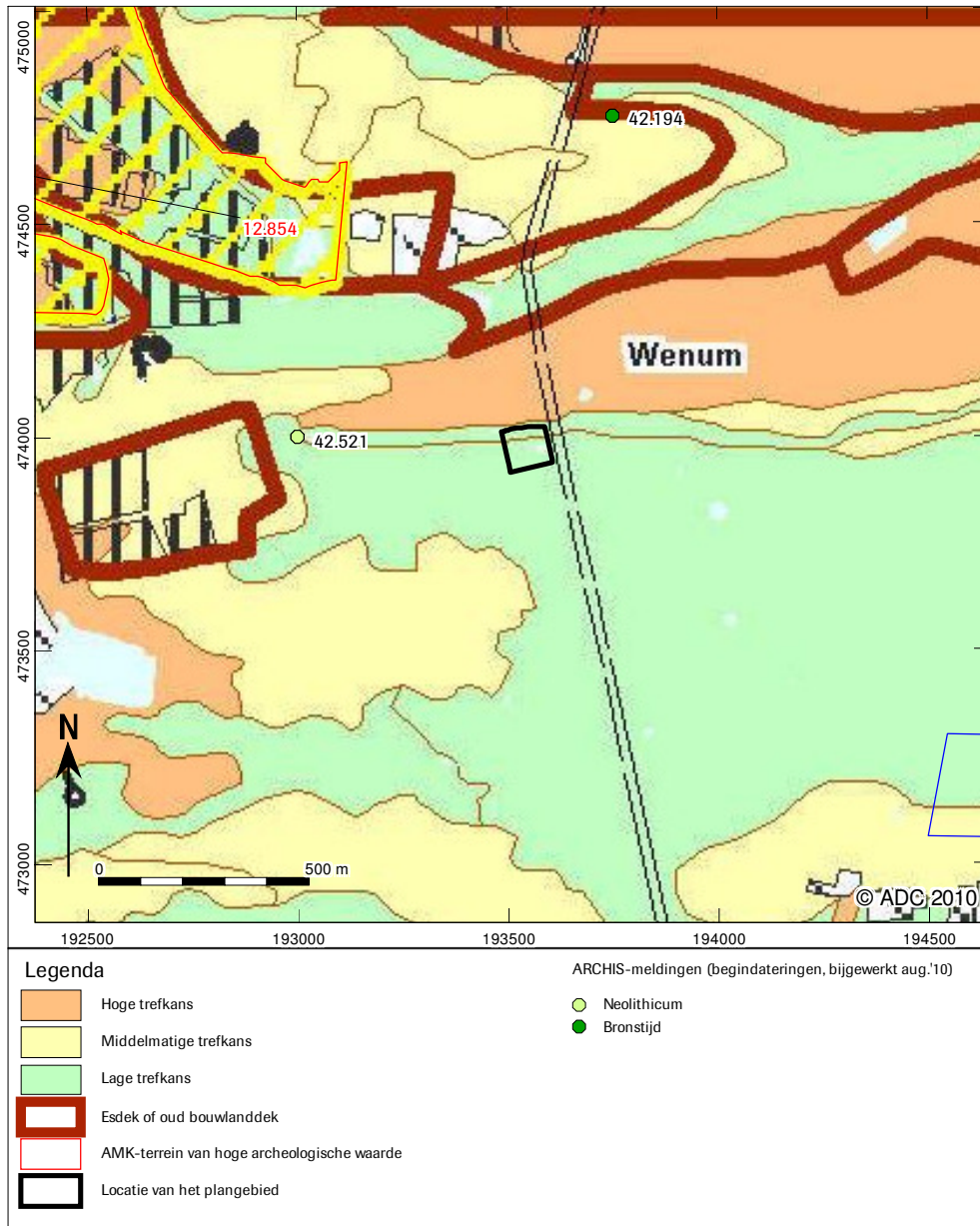

Afb. 4 Het plangebied op de Bonnekaart uit 1907²⁴

²⁴ Bureau Militaire Verkenningen 1907.

Afb. 5 Beleidsadvieskaart gemeente Apeldoorn, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen²⁵

²⁵ Willemse 2006.